

Szegedi Ítéltábla**Az ügy száma:**

Pf.I.20.508/2019/4.

A felperesek:

I.rendű felperes neve(címe) I. rendű

II.rendű felperes neve(címe) II. rendű

Az I-II. rendű felperesek meghatalmazott képviselője:

Dr. Mogyorósi Istvánügyvéd

Az alperes:

alperes neve(címe)

Az alperes meghatalmazott képviselője:

Dr. T. Nagy Tiborügyvéd

A per tárgya:

Szerződés részleges érvénytelenségének megállapítása

Az elsőfokú bíróság neve és a határozat száma:

Törvényszék 6.P.21.850/2017/14.

A fellebbezést benyújtó fél:

I-II. rendű felperes

Í T É L E T

Az ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

Az ítélet ellen nincs helye fellebbezésnek.

I n d o k o l á s**A tényállás**

- [1] A peres felek 2008. november 12-én jelzálogjoggal biztosított CHF alapú kölcsönszerződést kötöttek egymással.
- [2] A kölcsönszerződés - alperes által általános szerződési feltételként meghatározott - I.4. pontja szerint: „A felek kijelentik és kötelezik magukat arra, hogy bármely elszámolási vita, illetve banki igény kielégítés esetére, vagy a jelen okirat szerinti kölcsönből mindenkor fennálló kölcsön és egyéb tartozás mértékére a folyósítás tényleges időpontja, a teljesítési kötelezettség lejárata megállapítása, valamint bármely egyéb, a közvetlen bírósági végrehajtás céljából szükséges tény, adat megállapítása tekintetében az adós banknál vezetett számlái és a bank nyilvántartásai, könyvei alapján készült közjegyzői okiratba foglalt ténytanúsítványt fogadják el, mint közhiteles, aggálytalan tartalmú bizonyítékot.

- [3] Ennek megfelelően a kölcsön és járulékaik nem, vagy nem szerződés szerinti megfizetése esetén a végrehajtás alapjául szolgáló, mindenkor fennálló kölcsön- és járuléktartozást, továbbá a fent hivatkozott tényeket jelen okirat mellett az adós banknál vezetett számláiról, illetve a bank nyilvántartásai, könyvei alapján készült közjegyzői okiratba foglalt ténytanúsítvány tanúsítja, melynek elfogadására a felek jelen okirat aláírásával kötelezettséget vállalnak.
- [4] A felperesek a szerződéskötés napján „tartozást elismerő nyilatkozat” megnevezéssel közjegyzői okiratba foglaltatták a kölcsönszerződés rendelkezéseit, valamint nyilatkozatukat, amely szerint: „A megkötött kölcsönszerződés alapján egyetemlegesen kötelezettséget vállalunk arra, hogy a bank részére kölcsön jogcímén 72.926,- CHF, azaz hetvenkettőezer-kilencszázhuszonhat svájci frank tőkét és annak járulékait, a szerződéskötéskor évi 6,09% azaz hat egész kilenc század változó kamatot, továbbá valamennyi a követelés érvényesítésével összefüggő költséget megfizetünk a szerződésben foglalt időpontra.”
- [5] Az alperes a kölcsön összegét 2008. november 18. napján folyósította a felperesek részére.
- [6] A felek 2012. június 28. napján a kölcsönszerződést módosították, és egyidejűleg gyűjtőszámla hitelre vonatkozó szerződést kötöttek egymással, amelyet ugyancsak közjegyzői okiratba foglaltattak a felperesek módosított szerződéshez kapcsolódó újabb egyoldalú kötelezettségvállaló nyilatkozatával együtt.
- [7] Az alperes 2016. október 17-én azonnali hatállyal felmondta a kölcsönszerződést és a gyűjtőszámla hitelszerződést, majd - a felperesek számítása szerint fennálló tartozásának összegét is tartalmazó - felmondását közjegyzői okiratba foglaltatta, amelyről a közjegyzői ténytanúsítványt állított ki.

A kereseti kérelem és az alperes védekezése

- [8] A felperesek keresetükben a kölcsönszerződés 1.4. pontjába foglalt általános szerződési feltétel, a közjegyzői okiratba foglalt tartozáselismerő és egyoldalú kötelezettségvállaló nyilatkozat, valamint a közjegyzői okiratba foglalt felmondás és ténytanúsítvány érvénytelenségének a megállapítását kérték. Keresetük jogalapjaként a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (a továbbiakban: 1959-es Ptk.) 199. §-át, 209. § (1) bekezdését, 234. § (1) bekezdését, 251. § (1) bekezdését, 209/A. § (2) bekezdését, 200. § (2) bekezdését és 242. § (1) bekezdését, valamint a 18/1999. Korm. rendelet (a továbbiakban: Krm.) 1. § (1) bekezdés a), b) és j) pontját jelölték meg.
- [9] Jogi érvelésük szerint a támadott szerződési kikötés tisztességtelen, mivel annak alapján az alperes jogosult egyoldalúan értelmezni az egyes szerződési feltételeket, így különösen az elszámolásra és a visszafizetésre vonatkozó kikötéseket, emellett ugyancsak egyoldalúan jogosult meghatározni, hogy a vele szerződő fél (jelen esetben a felperesek) teljesítése szerződésszerű-e. Állította továbbá, hogy az érintett kikötés a fogyasztók, azaz az ő hátrányukra fordítja meg a bizonyítási terhet, mivel a közjegyzői ténytanúsítvánnyal szemben nekik kell bizonyítaniuk, hogy az abban foglalt adatok, tények nem felelnek meg a valóságnak. Kifejtették, a tartozáselismerő nyilatkozatuk jóerkölcsbe ütközik, s ez okból érvénytelen, sérti ugyanis az általános erkölcsi normákat, hogy a kölcsön folyósítását megelőzően, azaz nem létező tartozásra vonatkozó tartozáselismerő nyilatkozat tételétől tette függővé az alperes a kölcsön folyósítását. A közjegyzői okiratba foglalt ténytanúsítvány és felmondás érvénytelenségét a szerződés I.4. pontja és a tartozáselismerő nyilatkozat érvénytelenségére alapították.
- [10] Az alperes érdemi ellenkérelme a kereset elutasítására irányult.
- [11] Érvelése szerint önmagában a tartozás összegének kimutatása, igazolása nem tekinthető a szerződés egyoldalú értelmezésének, vagy a szerződésszegés egyoldalú megállapításának. Hangsúlyozta, a szerződés I.4. pontja a bírósági végrehajtásról szóló 1994. évi LIII. törvény (Vht.) szerződéskötéskor hatályos 21. §-ában, valamint a közjegyzőkről szóló 1991. évi XLI. törvény (Kjt.) 111.-112. §-aiban foglalt előírásokkal összhangban álló rendelkezést tartalmaz, így nem minősülhet tisztességtelennek. Kiemelte, a közvetlen bírósági végrehajtás elrendelése, és ezzel a bizonyítási teher megfordulása nem a perbeli szerződési feltételen alapszik, hiszen e kikötés hiányában is indíthatna a saját

kimutatása alapján közvetlenül végrehajtási eljárást a felperesekkel szemben, akik tartozásuk összegét egy általuk indítandó végrehajtás korlátozási/megszüntetési perben vitathatnák azzal, hogy e perben őket terhelne a bizonyítás.

- [12] Utalt arra, a közjegyzői okiratba foglalt tartozáselismerő és kötelezettségvállaló nyilatkozat a kölcsönszerződés alapján a felperesek által vállalt kölcsönösszeg visszafizetésére vonatkozik, ezért nem ütközik jóerkölcsbe.
- [13] A fenti indokaiból következően alaptalannak minősítette a ténytanúsítvány és a felmondás érvénytelenségének megállapítására irányuló keresetet is.

Az elsőfokú ítélet

- [14] Az elsőfokú bíróság ítéletével a keresetet elutasította, s kötelezte a felpereseket az alperes perköltségének a megfizetésére.
- [15] Határozatának indokolása szerint a kölcsönszerződés I.4. pontjába foglalt rendelkezés annak tartalma alapján nem tartozáselismerés és nem is joglemondás, és ebből következően a bizonyítási terhet sem fordítja meg. Egyetértett az alperesnek azzal az álláspontjával, hogy a vitatott szerződési kikötés lényegét tekintve megfelel a Vht. szerződéskötéskor hatályos 21. §-ában és a Kjt. 111. §-ában foglaltaknak. Kiemelte, az érintett szerződési feltétel nem biztosít az alperes számára egyoldalú jogosítványt a szerződés értelmezése tekintetében, nem vonja el ugyanis a felpereseknek azt a jogát, hogy az alperes szolgáltatásának megfelelőségét megítélik. Mindezek alapján nem találta tisztességtelennek a szerződés I.4. pontjának per tárgyát képező rendelkezését.
- [16] Ugyancsak alaptalannak ítélte a tartozáselismerő és egyoldalú kötelezettségvállalást tartalmazó nyilatkozat jóerkölcsbe ütközésére irányuló kereseti kérelmet. Rámutatott, a jóerkölcsbe ütközés szubszidiárius érvénytelenségi ok, amelyre alapítottnak csak akkor állapítható meg a szerződés érvénytelensége, ha az annak alapjául szolgáló tényállás egyéb érvénytelenségi oknak nem feleltethető meg. Kifejtette, azok az általános szerződési feltételek, amelyek sértik az általánosan elfogadott társadalmi normákat, erkölcsi szabályokat, tisztességtelenek, így ezek érvénytelensége a tisztességtelen általános szerződési feltételek érvénytelenségére vonatkozó szabályok alapján ítéltető meg. A perbeli kikötést azonban - a fentebb írtak szerint - nem minősítette tisztességtelennek, és ettől függetlenül sem találta megállapíthatónak annak jóerkölcsbe ütközését.
- [17] Miután sem a tartozáselismerő nyilatkozatot, sem az I.4. pontba foglalt szerződési feltételt nem ítélte érvénytelenné, a felmondás és a ténytanúsítvány érvénytelenségének megállapítására irányuló keresetet is elutasította.

A fellebbezés és a fellebbezési ellenkérelem

- [18] Az elsőfokú bíróság ítélete ellen a felperesek terjesztettek elő fellebbezést, amelyben az elsőfokú ítélet kereseti kérelmük szerinti megváltoztatását kérték. Fellebbezésük indokolásában megismételték a keresetükben előadott jogi érveiket, kiemelve, hogy a szerződés I.4. pontjának rendelkezése lényegében a kölcsön folyósítását megelőzően általuk tett bianco tartozáselismerés, ami a hátrányukra változtatja meg a bizonyítási terhet.
- [19] Az alperes fellebbezési ellenkérelmet nem terjesztett elő.

Az ítéletábra döntésének indokai

- [20] Az ítéletábra a fellebbezési eljárás lefolytatását felfüggesztette az Európai Unió Bírósága (EUB) előtt - a 93/13 EKG Irányelvnek a jelen per tárgyát képező általános szerződési feltétellel megegyező szerződési kikötés tisztességtelensége megítélésével kapcsolatos értelmezése tárgyában - C-34/18 szám alatt indult előzetes döntéshozatali eljárás befejezéséig, majd az EUB ítéletének meghozatalát követően elrendelte az eljárás folytatását.
- [21] A folytatódó eljárásban a felek újabb nyilatkozatot nem tettek.
- [22] A fellebbezés alaptalan.

- [23] Az elsőfokú bíróság helyesen állapította meg, hogy a perbeli szerződés I.4. pontjában rögzített általános szerződési feltétel nem minősül a Krm. 1. § (1) bekezdés a), b) és j) pontjában meghatározottak szerinti tisztességtelen kikötésnek, a határozatának indokaival is egyetért az ítéletábra, így azokat nem tartja szükségesnek megismételni.
- [24] A fellebbezésben foglaltakra figyelemmel kiemeli az alábbiakat.
- [25] Az elsőfokú bíróság ítéletének meghozatalát követően hozott határozatában az EUB - értelmezve a 93/13 EGK Irányelv Melléklete 1. pontjának m) és q) alpontját - a nemzeti bíróság hatáskörébe utalta annak eldöntését, hogy a támadott szerződési kikötés az Irányelv e pontjaiban megjelölt szerződési kikötések körébe tartozik-e.
- [26] A Kúria több eseti döntésben - köztük az EBH2018. G.1. szám alatt közzétett elvi határozatában - megállapította, az a szerződéses rendelkezés, amely szerint a pénzügyi intézmény a saját nyilvántartásai alapulvételével jogosult a fogyasztói tartozások kimutatására, és a szerződő felek az e kimutatás alapján készült, közokiratba foglalt ténytanúsítványt tekintik irányadónak, nem minősül joghatályos tartozáselismerő nyilatkozatnak, ezért a bizonyítási terhet a fogyasztó számára hátrányosan nem változtatja meg, és nem korlátozza a fogyasztó jogszabályon alapuló igényérvényesítési lehetőségét sem, így az ilyen szerződéses rendelkezés nem minősül a Krm. 1. § (1) bekezdése j) pontja szerinti tisztességtelen kikötésnek.
- [27] A Krm. 1. § (1) bekezdés a) pontja értelmében a fogyasztói szerződésben tisztességtelennek minősül az a szerződési feltétel, amely a szerződés bármely feltételének értelmezésére a fogyasztóval szerződő felet egyoldalúan jogosítja. A perbeli szerződési feltétel ilyen tartalmú egyoldalú jogosultságot nem biztosít az alperesnek, a felperesek álláspontjától eltérően az I.4. pontnak az a rendelkezése, amely szerint a felperesek a kölcsönszerződés alapján fennálló tartozásuk összegével, egyéb adataival kapcsolatban az alperes nyilvántartásai, könyvei alapján készült közjegyzői okiratba foglalt ténytanúsítványt fogadják el, nem jelenti azt, hogy valamely szerződési feltételt az alperes egyoldalúan értelmezhetne.
- [28] Téves a felpereseknek az az álláspontja is, hogy a szerződés I.4. pontja a Krm. 1. § (1) bekezdés b) pontja szerinti tisztességtelen feltételnek minősülne, azaz kizárólagosan az alperest jogosítaná fel annak megállapítására, hogy teljesítése szerződésszerű-e. A vitatott szerződési rendelkezés ugyanis nem zárja el a felpereseket attól, hogy vitassák az alperes nyilvántartásaiban kimutatott tartozásuk összegét, illetve az alperes elszámolásának a helyességét. Egyrészt ugyanis a Hpt. 206. § (1) bekezdése előírta a pénzintézet számára, hogy folyamatos szerződések esetén legalább évente egy alkalommal, valamint a szerződés lejártakor egyértelmű, közérthető és teljes körű írásbeli kimutatást küldjön az ügyfeleinek, amely kimutatással szemben a fogyasztó a Hpt. 206. § (2) bekezdése értelmében kifogással élhetett. Másrészt nincs akadálya annak, hogy a felek a szerződésből eredő jogvitájukban - ideértve a pénzintézet elszámolásának a helyességét és a szerződés esetleges felmondásának jogszerűségét is - a bíróság döntését kérjék.
- [29] Mindezekre tekintettel az elsőfokú bíróság jogszabálysértés nélkül rendelkezett az érintett szerződési kikötés tisztességtelenségének megállapítása iránti kereseti kérelem elutasításáról.
- [30] Ugyancsak helyesen foglalt állást az elsőfokú bíróság a felperesek további kereseti kérelmeinek megalapozatlanságáról. Miután e tekintetben a fellebbezés indokolást nem tartalmaz, az ítéletábra csupán visszautal az elsőfokú bíróság ítéletének helyes indokaira.
- [31] A fentiekre figyelemmel az ítéletábra a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (Pp.) 253. § (2) bekezdése alapján helybenhagyta az elsőfokú bíróság ítéletét.
- [32] A pernyertes alperesnek a fellebbezési eljárással kapcsolatban nem merült fel költsége, a fellebbezési illetéket a felperes megfizette, ezért ezekben a kérdésekben az ítéletábrának nem kellett döntenie.

Dr. Szeghő Katalin s.k.
a tanács elnöke

Dr. Bánfalvi-Bottyán Csilla s.k.
előadó bíró

Dr. Bálint Attila s.k.
táblabíró